

ස්පාඤ්ඤ නය අර්බුදය ගෝලීය ආර්ථිකය බිඳවැටීමේ ඉමට තල්ලු කරයි

Spanish debt crisis pushing global economy to the brink

නික් බිම්ස් විසිනි
2012 අප්‍රේල් 30

අරමුදල් හිඟයෙන් පෙළෙන බැංකුවලට ඉතා පහල පොලී අනුපාතිකයක් යටතේ නය සැපයීම පිනිස යුරෝ ට්‍රිලියනයක තරම් සංචිතයක් ගොඩනැගීමට යුරෝපීය මහ බැංකුව (යුමබැ) මෑතක දී මූල්‍ය වෙලදපොලට මැදිහත්වීමට පටන් ගැනීමෙන් යන්තම් සිව් මසකට පසුව, යුරෝපීය මූල්‍ය පද්ධතිය දුරදිග යන ගෝලීය ඇඟවුම් සහිත නව අර්බුදයකට මුහුණපා ඇත.

අලුත්වී ඇති වෙලදපොල අර්බුදය වනාහි, තම දිගු කාලීන ප්‍රති මූල්‍ය ක්‍රියාත්විතය (එල්ටීආර්ඕ) යටතේ යුමබැ ගෙන ඇති පියවරයන්ගේ හා මූල්‍ය වෙලදපොලවල බලපෑම් යටතේ යුරෝපය පුරා පනවනු ලබන කප්පාදු පියවර යන දෙකේම නිමැවුමකි.

ශ්‍රීසිය නය පැහැර හැරීමේ අද්දරට ඇදී යමින් උනුවී යාමක තර්ජනය මතුකල තැන් පටන්, මූල්‍ය කුනාටුවේ ඇස යුරෝපයේ සිව්වන විශාලතම ආර්ථිකය වන ස්පාඤ්ඤය වෙත මාරුවී තිබේ. පසුගිය සතියේ හෙලිදරව් වූයේ ස්පාඤ්ඤයේ විරැකියා අනුපාතය සියයට 25ක් තරම් ඉහල ගොස් ඇති බවයි.

විරැකියා අනුපාතයේ ඉහල නැගීම වාර්තාවීමට පෙරම ස්ටැන්ඩර්ඩ් ඇන්ඩ් ජුවර්ස් නය වර්ගීකරන ආයතනය, (එස්ඇන්ඩ්ඒ) එරට නය ආපසු ගෙවීමේ හැකියාව දක්වන නය වර්ගීකරනය, පහත හෙළිය. ස්පාඤ්ඤ බැංකු මුහුණපා ඇති අන්තරායන් පිලිබඳව ද එරට ගැඹුරු අවපාතයකට ඇද වැටෙනු ඇති බවට ද එය අනතුරු ඇඟවීය. ස්පාඤ්ඤ නයෙහි වර්ගීකරනය යන්තම් මාස හතක් ඇතුලත පහත හෙලන ලද කුන්වන වතාව මෙයයි.

“දිගුකාලීන වර්ගීකරනයේ ඊනාත්මක දැක්ම, ස්පාඤ්ඤයේ ආර්ථික වර්ධනයේ හා අයවැය කටයුතුවල සැලකිය යුතු අවදානම ද මෙම තත්වය රටට නය ලබාගැනීමට ඇති සුදුසුකම් කෙරෙහි ඇතිකරන බලපෑම පිලිබඳව ද අපගේ දැක්ම පිලිබිඹු කරන්නේ යයි.” එස්ඇන්ඩ්ඒ ප්‍රකාශය සඳහන් කරයි. ස්පාඤ්ඤ ආර්ථිකය 2012 වසරේ සියයට 0.3න් ද 2013දී සියයට 0.5න් ද වර්ධනය වනු ඇති බවට කලින් පලව තිබූ අනාවැකි බැහැර කරමින් එය පුරෝකථනය කර ඇත්තේ, මෙම වසරේ ආර්ථිකය සියයට 1.5න් ද ලබන වසරේදී සියයට 0.5න් ද හැකිලෙනු ඇති බවටයි.

ස්පාඤ්ඤ බැංකු පද්ධතියට වසර අවසන් වන විට යුරෝ බිලියන 120ක ඇප දීමක් අවශ්‍ය වනු ඇති බවට පලවූ අනාවැකි මධ්‍යයේ, ස්පාඤ්ඤ විදේශ ඇමති ජොසේ මැනුවෙල් මාගලෝ පැවසුවේ රට “දැවැන්ත පරිමානයේ” අර්බුදයකට මුහුණපා ඇති බවය.

වඩාත් බලවත් යුරෝපීය බලවතුන්ට කෙරෙන පැහැදිලි අනතුරු ඇඟවීමක් සමග. විශේෂයෙන්ම ජර්මනියට, මාගලෝ එය ටයිටැනික් තත්වයට සමාන කලේය. “මෙහිදී ගිලාබැසීමක් සිදුවුවහොත්, පලමුවන පන්තියේ මගීන් ද ගිලෙනු ඇත” යනුවෙනි.

ස්පාඤ්ඤයේ අර්බුදය දිග්ගැස්සුනොත් එය ඉක්මනින්ම ඉතාලියට හා අවශේෂ යුරෝපයට ද පැතිරෙනු ඇති බවට බියක් පවතියි. යුරෝ කලාපයේ තෙවැනි විශාලතම ආර්ථිකය වන ඉතාලිය, යුරෝ බිලියන 734ක් වන ස්පාඤ්ඤයේ නය ප්‍රමානය මෙන් දෙගුණයකටත් වැඩි ට්‍රිලියන 1.9ක් නය ගැතිය. ප්‍රන්සයේ නය වර්ගීකරනය පවා යලිත් වටයකින් පහත දමනු ඇති බවට බිය පලවෙයි.

ස්පාඤ්ඤ බැංකුවල අනතුරුදායක තත්වය, පසුගිය සතියේ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ ප්‍රකාශයකින් ද ඉස්මතුකර තිබුනි. පසුගිය සිව් වසර තුල ස්පාඤ්ඤයේ මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රය, දේපල වෙලදපොලේ “උත්පාතය පුපුරා යාමේ වකුයක්” හේතුකොටගෙන නැගී ආ සැලකිය යුතු අවදානම නිසා “පෙර නොවූ විරු පරිමානයක” අර්බුදයක් අත්විඳි බව එය පැවසීය. මෙය හෙලිදරව්කර ඇත්තේ, ඉතිරිකිරීම් තුලින් නොව, මූල්‍ය වෙලදපොලවල් තුලින් අරමුදල් සපයා ගැනීම මත ඕනෑවට වැඩි විශ්වාසයක් තැබීම හා ප්‍රතිපත්ති හා නියාමන ආකෘතියේ දුබලකමයි.

ස්පාඤ්ඤ බැංකු පිලිබඳ අසාමාන්‍ය සෘජු ප්‍රකාශයක් තුල ජාමුඅ, “මූල්‍ය ස්ථාවරත්වය සුරක්ෂිත කරගැනීමේ දී, විශේෂයෙන්ම විශාලතම බැංකුව ද ඇතුලු මෙම බැංකු, තමන්ගේ ශේෂපත්‍ර ද කලමනාකරන හා පාලන ක්‍රමෝපායන් ද සවිමත්කර ගැනීමේ ක්ෂනික හා තීරනාත්මක පියවර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය” බව සඳහන් කලේය. “විශාලතම එක” යනුවෙන් සඳහන් කලේ, විශේෂයෙන්ම බිඳවැටුණු දේපල වෙලදාමේ උත්පාතයට නිරාවරනය වූ ඉතිරිකිරීමේ බැංකු හතක එකකුවෙන් සැදි බැන්කියා ය.

කෙසේ නමුදු අර්බුදය හුදෙක් ස්පාඤ්ඤ තත්වයන්ගේ ප්‍රතිපලය නොවේ. එය යුමබැ සිය එල්ටීආර්ඕ වැඩසටහන තුළින් ක්‍රියාවට නගන ලද "ගලවාගැනීම" යයි කියන ලද පියවරයන්ගේ ද ප්‍රතිපලය විය.

මෙම ප්‍රතිපත්තිය යටතේ, මූල්‍ය ක්‍රමය පුරා ද්‍රවශීලතා අර්බුදයක් ඔඩු දිවීම වලක්වා ගැනීමට දරන ලද වැයමක දී යුමබැ, සියයට 1 පොලියට දුබල බැංකුවලට අරමුදල් සපයන ලදී. යුරෝපය ලේමන් බුදර්ස් පරිමානයේ අර්බුදයකට මුහුණපා ඇති බවට පලවු අනතුරු ඇඟවීම් මධ්‍යයේ මෙම ප්‍රතිපත්තිය පසුගිය දෙසැම්බරයේදී ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

කෙසේ නමුදු යුමබැ මෙහෙයුම දිගුකාලීන විසඳුමක් සැපයුවේ නැත. සැබවින්ම නම් එමගින් ගැටලු තවත් උග්‍ර කලේය. මක්නිසා ද යත් අරමුදල් ලබාගත් දුබල බැංකු යථා ආර්ථිකයේ කටයුතු තුළ නොව ඒවා ආයෝජනය කලේ පහසුවෙන් ලාභ ලැබීමේ බලාපොරොත්තුවෙන් රාජ්‍ය නයකර මිලට ගැනීම සඳහා නිසාය. ප්‍රතිපලය වූයේ බෙහෙවින් දුබල බැංකුවල ඉරනම දැන් වෙන කවරදාකටත් වඩා නයගැති කමේ විශාලතම ගැටලුවලට මුහුණ දී සිටින ආන්ඩුවල ඉරනම සමග සමීපව ගැටගැසීමයි.

යුමබැ කටයුතු මෙම වසරේ මුල් මාස හතර තුළ මූල්‍ය වෙලදපොලවල කෙටිකාලීන උත්පාතයක් නිර්මාණය කල ද අර්බුදය වඩාත් විෂද ලෙස යලි හිස ඔසවා තිබේ. ආන්ඩුවල නයකර මිලට ගැනීමට බැංකු සතු අරමුදල් ප්‍රමාණවත් නොවන බවට බියක් පැතිර යමින් තිබේ.

ස්පාඤ්ඤ හා ඉතාලි ආන්ඩුවල නයකරයන්ගේ පොලී අනුපාත මෑතකදී ඉහල යාම තුළ මෙම බිය පිලිබිඹු කෙරිනි. මෑත දිනවලදී ස්පාඤ්ඤ නය සඳහා පොලී අනුපාතිකය සියයට 6 තීරනාත්මක මට්ටමට ඉහල නැගුනි. ජනවාරියේදී සියයට 7ක මට්ටමට නැඟී තිබුණු ඉතාලි බැඳුම්කර පොලී අනුපාතික මාර්තු වන විට සියයට 4.5 දක්වා පහල වැටුන ද දැන් යලිත් සියයට 5.63 තෙක් ඉහල නැග තිබේ.

ද්‍රවශීලතාවේ වැඩිවීම කිසිදු කල්පවත්නා විසඳුමක් සම්පාදනය කිරීමට අසමත් යයි සැලකීමට පටන් ගැනීම නිසා ආරක්ෂන අරමුදල්, යුරෝ කලාපයේ ආර්ථිකයන්ට එරෙහිව ඔට්ටු තබන බව වාර්තා වෙයි. ෆින්ෂ්ලන් ටයිම්ස් වාර්තාවකට අනුව වැඩිවන සංඛ්‍යාවක් ආරක්ෂන අරමුදල්, "යුරෝපයේ ගැටලු කෙතරම් පැලපදියම්ව ඇත් ද යත් ඒවා ඉදිරි මාසවලදී යුරෝ කලාපය දැනට අත්දකිනවාට වඩා බෙහෙවින් බරපතල අර්බුදයකට තුඩුදෙනු ඇති බවට ඔට්ටු අල්ලති".

යුරෝපීය ආර්ථිකය ගැඹුරු අවපාතයක් තුළට ඇද දමන කප්පාදු වැඩ සටහන් මගින් මූල්‍ය අවිනිශ්චිත භාවය උග්‍ර කෙරෙන අතර රිනාත්මක ප්‍රතිලබ්ධි තොන්ඩුවක් බිහිකර ඇත. ආර්ථික වර්ධනය පිරිහෙද්දී, බදු ආදායම් පහත වැටෙද්දී, නය තත්වය නරක අතට හරවමින් ආන්ඩුවල බැඳුම්කර පොලී අනුපාත තවදුරටත් ඉහල නංවයි.

ස්පාඤ්ඤය මේ පිලිබඳව නිදසුනකි. මේ වසරේ මුල් මාස තුන ඇතුලත රැකියා 374,300ක් අහෝසි වීමේ ප්‍රතිපලයක් වශයෙන් බදු ආදායම යුරෝ ට්‍රිලියනයකින් පමණ පහත වැටෙනු ඇතැයි ගනන් බලා තිබේ. ඒ සමග ම ස්පාඤ්ඤ බැංකු තම මුලු ශේෂ පත්‍රයෙන් සියයට 11ට සමාන ප්‍රමාණයක යුරෝ බිලියන 316ක් යුමබැන් ලබාගෙන ඇති බවට ගනන් බලා ඇත. සියයට 10කට වඩා වැඩිවන ඕනෑම තත්වයක් "ඇදවැටීමේ ලක්ෂයක්" ලෙස සලකනු ලබන්නේ, දැන් අමතර අරමුදල් එන්නත් කිරීම අවශ්‍ය කරවන බැවිනි.

එක්සත් ජනපද මූල්‍යායතනවල බිය පිලිබිඹු කරමින් හිටපු භාන්ඩාගාර ලේකම් ලෝරන්ස් සමර්ස්, අද දිනයේ ෆින්ෂ්ලන් ටයිම්ස්හි පලකල තීරුවකින්, යුමබැ ද්‍රවශීලතා ප්‍රතිපාදන වේදනා නාශකයකට නොවැඩි දෙයක් බවට අනතුරු ඇඟවීය. "විදේශිකයින් තම දේපල විකුණා දමන අතර විශේෂයෙන්ම ස්පාඤ්ඤයේ දුබල බැංකු, රටේ දුර්වල නයකරයන් වැඩි වැඩියෙන් මිලට ගෙන තිබේ. බැංකු වෙන කවරදාකටත් වඩා නොසංසුන් වනු වෙලදපොල විසින් නිරීක්ෂනය කරයි. යලි වතාවක් යුරෝපීය හා ගෝලීය ආර්ථිකය එහි ඉම වෙනට ලඟාවෙයි."

ස්පාඤ්ඤ අර්බුදයේ බලපෑම යුරෝපයෙන් හා එක්සත් ජනපදයෙන් ඔබ්බට ද පැතිර යනු ඇත. පසුගිය සතියේ ආසියාව පිලිබඳව පලකල ජාමුඅ වාර්තාවක් පැවසුවේ, ගෝලීය ආර්ථිකය "අසාමාන්‍ය ලෙස නිරාවරනය" වී පවතිනු ඇති බව හා තවත් "පසුබෑම්" ආසියාවට "දැවැන්ත ප්‍රතිවිපාක" ගෙනඑනු ඇති බවය. "විශේෂයෙන්ම, දියුණු රටවලට කෙරෙන නිර්යාත කියුනු ලෙස පහත වැටීම හා ප්‍රාග්ධන ගලනයේ ආපසු හැරීමක් කලාපයේ කටයුතු කෙරෙහි බරපතල බලපෑමක් ඇතිකරනු ඇත."

අරමුදල් ආපසු හැරීම පිලිබඳ සලකුණු දැනටමත් දැකගත හැකිය. ජාත්‍යන්තර සමන බැංකුව නිකුත්කල සංඛ්‍යා ලේඛනවලට අනුව 2011 අවසන් මාස තුන ඇතුලත යුරෝපීය බැංකු ආසියාවට දී තිබුණු නයවලින් ඩොලර් බිලියන 100ක් ආපසු ගෙන ඇත.